יום **ד'**, **י"ג** ב**תמוז** תשס"ח (**16** ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

*השבוע, לפני 3 שנים, בימי ב'-ד', **<u>י"א-י"ג ב**תמוז</u>** תשס"ה – **המצור בכפר מימון:** אלפי מתנגדים לתכנית גירוש היהודים מגוש קטיף נכנסו לכפר מימון בצד הכנה לקראת המשך הדרך לתוך גוש קטיף. מסעם נעצר כאן – למשך שלשה ימים, עם מסוקים חגים בשמיים מעל 24 שעות ליממה, ואלפי כוחות משטרה בקרקע, היה מצב של "**לא יוצא ולא בא**."*

המאמר הנ"ל, שפורסם שבוע לאחר מכן, מנתח את האירוע ומנסה להציג את תוצאותיו:

<u>בכפר מימון נוסדה המדינה האמונית?</u>

לאן מועדות פניו של הציבור הציוני-הדתי לאחר ההתנתקות? יש המקווים שהוא ינטוש את חזון ארץ-ישראל השלמה, יחזור ל"שותפות ההיסטורית" עם הציונות הכללית, ואף ירתום את עצמו למשימות חברתיות. אחרים צופים הסתגרות והיווצרות דגם חדש של "חרדיות בכיפה סרוגה". אולם העימות בכפר מימון מצביע על כיוון אחר.

לפני 30 שנה נהפך ניסיון ההתנחלות בסבסטיה לאבן פינה לתנועת המונים. הצעירים שבאו לסבסטיה דרשו להיות שותפים אמיתיים בהכרעות גורליות. במידה רבה הם הצליחו בכך. בכפר מימון דרישה זו עברה הילוך. כאן נוסדה המדינה האמונית, מדינה שתובל על ידי מנהיגות מאמינה.

הציבור שהתרכז בשבוע שעבר בכפר מימון - כמעט כולו על טהרת הציונות הדתית (להוציא נציגות של הזרם המשיחיסטי של חב"ד, וכן הסטודנטים מ"**התא הכתום**") - אינו רואה בעתיד עזה וצפון השומרון נושא פוליטי גרידא. הוא רואה בתוכנית ההתנתקות ביטוי לריקנות ערכית, לעייפות מנטלית, לאובדן מסירות הנפש שאיפיין את דור מקימי המדינה. המאבק על גוש קטיף הוא בעיניהם רק קצה הקרחון של מאבק על ההגמוניה במדינה.

רבים ישבו שעות בשמש הקופחת והקשיבו לשיעורי תורה של רבנים. לא היה צורך לדון בסיבות להתנגדות לתוכנית ההתנתקות וכלל לא היה צורך להסביר לציבור מדוע אריאל שרון אינו ראוי לאמונם. את ההתנתקות תיארו הרבנים לא רק כטעות מדינית, לא רק כעבירה הלכתית, אלא כחילול השם ממש, דבר שאין עליו כפרה.

להם ברור ממה נובעת הקריסה: יש המדגישים את האחריות האישית של ראש הממשלה, אך כולם רואים בתוכנית ביטוי למשבר בזהות היהודית, ביחס לעם ישראל ולארץ ישראל ואימוץ של תרבות ההמונים המערבית. כנגד אלה מתואר בפיהם ההמון הנאסף כציבור אידיאליסטי הבוטח בעצמו ומוכן ליטול את המושכות מאלה שהתעייפו. אין צורך לשכנע את המשוכנעים. אך ההסברה נוגעת עד השורש: המאבק על גוש קטיף הוא רק קצה הקרחון של מאבק על מדינת ישראל. יש להעביר את הגה השלטון לציבור הדתי - הוא, ורק הוא, ראוי לאחוז בו.

"כִּי לֹא יִטֹּשׁ ה' עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **<u>רביעי</u>**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', י"ג בתמוז תשס"ח (16 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ביום רביעי בבוקר הקשיבו עשרות רבות מהם לשיעור מפי הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת ההסדר ברמת גן ואחת הדמויות הכריזמטיות בעיני הנוער הציוני-הדתי, שהסביר את ההקבלה בין האדם לאומה. על פי תורת החסידות, אמר, האדם מורכב מ**נפש** (הצד הפיסיולוגי, המשותף לכל בעלי חיים), **רוח** (הכישרונות, המשותפים לכל בני אנוש) ו**נשמה** (התכונה הרוחנית הקיימת רק ביהודים). הנפש באה לאדם עם לידתו ואילו הרוח נכנסת בו רק בהגיעו למצוות. הקושי ליישב את הכוחות האלה הוא הסיבה לנטיות אובדניות בגיל ההתבגרות.

אותה התפתחות קיימת גם בקולקטיב, הסביר שפירא. לאורגניזם הלאומי יש "נפש" - היא ה**מדינה**. המדינה צריכה לדאוג לצרכים החומריים של האומה. המדינה נולדה בתש"ח, אך השלב השני של התפתחותה התרחש במלחמת ששת הימים. **הקשר להשראת השכינה שבירושלים** פתח את שלב ה"רוח" - שאמור להיכנס לתוך המסגרות המדיניות הקיימות, שהן בבחינת "נפש". וכאן מגיע העיקר. הוא לא התאכזב משרון - שכן אין לו אמון בשום מנהיג חילוני. "אני לא מאמין במנהיג שלא בא מתוך בית המדרש. לא יכול להיות איש 'נפש' שינהיג את העם ישראל בתקופת ה'רוח'. ה'רוח' יכולה לבוא רק מתוך בית המדרש". הקשיים שעם ישראל חווה הם שלבי התבגרות, של לידת ה"רוח" בתוך ה"נפש", הכרוכים גם בסכנה של בלבול ונטיות אובדניות. תוכנית ההתנתקות היא דוגמה לכך.

חוסר הנכונות להכיר בהנהגה חילונית והדרישה למנהיגות "אמונית" התבטאו בעבר אצל קבוצות דוגמת "מנהיגות יהודית" של משה פייגלין. כעת, עם האכזבה משרון ומן הימין החילוני בכלל, קו זה צובר תאוצה ודברים דומים נשמעו בכפר מימון מרבנים כמו הרב שמואל אליהו, רבה של צפת.

כפי שאמר לי אחד מרבני היישובים, "יכול להיות שנפסיד בקרב הזה (על גוש קטיף), אך בוודאי ננצח במערכה כולה". המערכה הגדולה היא על ההגמוניה במדינה, והציונות הדתית מתעתדת לתפוס את מקומה של הציונות החילונית, שהתעייפה וקרסה.

המאבק על הגמוניה מנוסח באופנים שונים, ונשמעות גם הסתייגויות. הרב יהודה זולדן מנווה דקלים מדבר על מאבק רוחני-ערכי מול "הומניזם שדוף ואומלל", אך מזהיר ש"אנו צריכים להמשיך ולחיות ביחד כחברה וכאומה עוד שנים רבות בארץ הזאת". ברור עוד יותר היה קולו של הרב אלישע וישליצקי, מהחשובים באנשי החינוך של אסכולת מרכז הרב. בנאום נרגש בכפר מימון **הוא קרא להתרחק מכל גאווה, מכל כוחנות**. "דרך הגאולה דורשת עצבי ברזל וסבלנות אין קץ", אמר, וברמז עבה קבע ש"מדינת ישראל היא לא כלי שזורקים אותו בפני מלכות בית דוד. יש לתת דרך ארץ (לתהליך) הגאולה."

בדברי וישליצקי ניתן לשמוע הד לדברי רבו, הרב צבי טאו, ראש ישיבת הר המור בירושלים. במסמך שהופץ, הוזהרו התלמידים ממצב "שמיעוט בעל משקל מצליח לכפות את דעתו בכוח על המשטר והשלטון. זה מפורר את המדינה כולה". הם גם נתבעים

"כִּי לֹא יִטֹּשׁ ה' עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשִׂמחה ובטוּב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', י"ג בתמוז תשס"ח (16 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

להיזהר מהתנשאות וגאווה: "נכון שיש עוצמה רבה בציבור הדתי-הלאומי... אך עדיין אנו רחוקים מאוד מלהוביל את המשא האדיר הזה של מדינת ישראל."

אם זו המטרה בסופו של דבר, איך אמורה הציונות הדתית לתפוס את מקומה הראוי בראש המחנה? בשיחות עם רבים, חוזרת ועולה התשובה: "פנים אל פנים". ההתארגנות לביקורים של תושבי יש"ע ובחורי ישיבה בבתים של "עמך ישראל" הלהיבה את הדמיון. הרעיון לעבור מבית לבית כדי להשפיע על שכבות רחבות החל בתקופת משאל מתפקדי הליכוד; בעקבות ההצלחה, הוקמה רשת של ביקורים פנים אל פנים - או "התחברות". לדברי הרב יגאל קמינצקי, רב אזורי חבל עזה, נעשו כבר ביקורים ב-350 אלף בתי אב. רעיון המפגש הבלתי-אמצעי יכול להביא לפריצת המצור של מי שמרגיש שקולו אינו נשמע, וכדברי הרב שלמה אבינר: "תנועת ההתחברות נוסעת בכביש עוקף תקשורת, עוקף פוליטיקה, עוקף הפגנות". אומר הרב טאו: יש "להיפגש עם אחינו בני ישראל, לאפשר להם לעזוב לרגע את הטלוויזיה ולהיפגש עם רוח אחרת, רוח טהרה, ועם דעות ברורות אמיתיות ונצחיות. מעט מן האור ידחה הרבה מן החושך והכל יתחיל לזרום לכיוון אחר."

למרות ה"חב"דיזציה" של הציונות הדתית, שמשתקפת בדרך פעולה זו, היא איננה מתמקדת בניסיון "לקרב אנשים ליהדות" באופן פרטי אלא מנסה לחולל תמורה פוליטית, תרבותית ואפילו דתית בחברה הישראלית כולה, דרך עבודת שטח רחבה. מסביר הרב קמינצקי: "בשורשי 'מחלת ההתנתקות' טמון הרצון להתנתק... מכל העבר של עם ישראל, מההיסטוריה שלו, מערכיו, מאמונתו, מנצחיותו, מהאמונה באלוקי ישראל, מ**הייעוד של העם** וכו'. ההליכה מבית לבית בעשרות אלפי בתים... לימדה אותנו שעם ישראל עורג, צמא וכמה לערכי האמת, לדברי אלוקים חיים."

הרב יהודה לייב מימון, שעל שמו נקרא הכפר, היה שר הדתות הראשון של מדינת ישראל. כשבירך ברכת "שהחיינו" במעמד הכרזת המדינה על ידי בן-גוריון, הוא קבע דגם של הכרה דתית במעשה פוליטי של מנהיג חילוני. משהו בדגם הזה נשבר כעת. הפגיעה בהתיישבות ביש"ע גורמת לפגיעה בתחושת השותפות במדינה. האיזמל החותך בשטחי הארץ איננו יכול שלא לפגוע באבי העורקים של התודעה הקולקטיווית.

בכפר מימון נוסדה המדינה האמונית, המבקשת להיבנות על שבריה ומשבריה של מדינת ישראל הקיימת - אך עדיין אינה יודעת כיצד.
[http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArt.jhtml?itemNo=606082&contrassID=16&subContrassID=0&sbSubContrassID=0]

"כִּי לֹא יִטֹּשׁ ה' עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשִׂמחה ובטוּב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל